20220118 Zakelijk verslag gesprek inzake bestuurlijke oriëntatie gemeente Oostzaan.

Delegaties gemeente Landsmeer en Oostzaan (OZ).

Aanwezig: burgemeester De Lange, wethouder Elfferich en loco-gemeentesecretaris Dekker Van Landsmeer. (LA)

Burgemeester Polak en gemeentesecretaris Vergouwe van Oostzaan

Na door de burgemeester van Landsmeer welkom te zijn geheten, geeft de burgemeester van Oostzaan een korte toelichting op het proces zoals dat doorlopen wordt in Oostzaan. De gemeente Oostzaan heeft besloten tot een oriëntatie op de bestuurlijke toekomst. Daarvoor is een bestuurlijke werkgroep ingesteld bestaande uit raadsleden. Deze werkgroep heeft gekeken naar mogelijke constructen. Deze constructen zijn met de uitnodiging voor dit gesprek meegestuurd. Het is een overzicht van alle mogelijke opties waarbij ervoor gekozen is om alle opties van heel breed naar smal te onderzoeken. Daarnaast heeft de bestuurlijke werkgroep criteria vastgesteld aan de hand waarvan gekeken wordt naar de verschillende opties. De vraag hoe buurgemeenten aankijken tegen de verschillende ambtelijke en bestuurlijke constructen is daar een onderdeel van. Tenslotte heeft er recent een enquête plaatsgevonden onder inwoners, bedrijven en verenigingen. Doel van deze enquête is om te kijken wat de Waarden zijn van Oostzaan, nu en in de toekomst. Deze waarden worden in ronde tafel gesprekken verder verkend. De uitkomsten van de enquêtes (en ronde tafel gesprekken) en de weging van de criteria (met daarbij de rapportage van de burgemeester waar de gevoelens van de buurgemeenten zijn gesondeerd) in relatie tot de longlist, leidt tot een rapportage, nog voor de verkiezingen, van de bestuurlijke werkgroep aan de raad. In die rapportage wordt een voorstel gedaan om te komen tot een shortlist, die nader onderzoek vergt. Het is de bedoeling dat na de verkiezingen de nieuwe raad daarin verdere richtinggevende keuzes maakt waarna ook nogmaals het gevoelen van de inwoners en bedrijven gepeild zal worden.

De burgemeester meldt dat de gemeentesecretaris een zakelijk verslag zal maken, dat aan de voorkant zal worden gedeeld met de delegatie van Landsmeer, zodat er overeenstemming bestaat over dat wat met elkaar besproken is.

Burgemeester Polak vraagt waar Landsmeer op dit moment staat met betrekking tot de bestuurlijke oriëntatie en hoe Landsmeer aankijkt tegen de regio.

Wethouder Elfferich meldt dat de bestuurlijke oriëntatie van Landsmeer op dit moment stil ligt. Het proces van bestuurlijk oriëntatie loopt al lang. Aanleiding voor deze oriëntatie was de toekomstvisie van Landsmeer met daarin vervat de ambities van de gemeente. De combinatie van de ambities en de decentralisaties in het sociaal domein leidde tot de vraag of Landsmeer zelfstandig deze taken uit zou kunnen voeren of niet. Daar is vervolgens een traject op doorlopen, inclusief participatie. Uitkomst van dat traject was eind 2015 dat Landsmeer wilde gaan voor een ambtelijke fusie van 4 gemeenten: Waterland, Oostzaan, Wormerland en Landsmeer. Daartoe zijn gesprekken gestart met de andere gemeentebesturen. Dat verliep echter niet soepel. In die periode waren de bestuurlijke verhoudingen nog niet optimaal. Daarnaast waren er geluiden dat een ambtelijke fusie wellicht niet de oplossing voor de vraagstukken zou zijn.

Dat geheel leidde tot een rapport van Seinstra van der Laan waarin werd geadviseerd af te stappen van een ambtelijke fusie. In mei 2019 is daarover een nieuw raadsbesluit genomen. De raad van Landsmeer wilde tot een bestuurlijke fusie komen met in ieder geval Waterland en zo mogelijk ook met Wormerland en Oostzaan. Oostzaan en Wormerland gaven aan nog niet zover te zijn en Waterland nam een besluit zelfstandig te willen blijven.

Inmiddels lijkt er weer beweging te zijn bij Wormerland en Oostzaan.

De huidige stand van zaken: voorkeur van Landsmeer: een bestuurlijke fusie met 4 gemeenten (Waterland, Landsmeer, Oostzaan en Wormerland). Gelet echter op de ontstane situatie is Landsmeer ook gaan praten met Purmerend en met Amsterdam. In beide gemeenten staat men positief tegenover een fusie waarbij in beide gemeenten wordt aangetekend dat het initiatief uit Landsmeer moet komen en draagvlak moet hebben.

In afwachting van wat er in de omgeving gebeurt, is het nu even rustig op dit vlak in Landsmeer.

De burgemeester vult aan: Landsmeer is bezig met zijn kernkwaliteiten. De voorkeur van Landsmeer ligt vooralsnog bij een groen-landelijke gemeente, vanuit het gegeven dat er sprake is van dezelfde problematieken.

Op de vraag hoe Landsmeer kijkt naar het proces in Oostzaan, wordt aangegeven dat gezien wordt dat de vaart erin zit. Daarbij wordt wel aangegeven dat een punt van aandacht is dat gemeenten een verschillend tempo lopen. Landsmeer is blij dat andere gemeenten zich ook aan het oriënteren zijn, maar geeft aan dat het van belang is dat er voortgang in het proces blijft.

Op de vraag hoe gekeken wordt naar de gehele regio voor wat betreft samenwerking en ontwikkeling, wordt aangegeven dat de kleinere gemeenten meer samenwerking zoeken maar dat ook duidelijk is dat er 2 grote gemeenten zijn die de agenda bepalen. Tegelijkertijd wordt wel gelijkwaardigheid gevoeld. Het construct van de regio is een gentlemen's agreement. Daar ligt niets formeels aan ten grondslag. Op dit moment loopt dat goed (verhoudingen zijn beter geworden), maar is wel fragiel. Kleine gemeenten zouden elkaar meer op moeten/kunnen zoeken bijvoorbeeld in het leveren van capaciteit voor vraagstukken.

<u>Ambtelijke samenwerking</u>

Ten aanzien van ambtelijke samenwerking is het standpunt van Landsmeer dat dit alleen kan als een bestuurlijke fusie als harde stip op de horizon staat. Het is uiteraard aan Oostzaan om ambtelijk andere samenwerkingspartners te zoeken. Dat kan en mag ook zijn met een grote stad als Zaanstad. Landsmeer doet daar niet aan mee. Als er ambtelijk gefuseerd zou worden met meerdere kleine gemeenten, wijst Landsmeer erop dat dat moeilijker wordt naarmate er meer besturen bediend moeten worden. Een netwerkorganisatie is niet iets waar Landsmeer in gelooft. De eigen gemeente wordt er alleen kwetsbaarder van.

<u>Bestuurlijke fusie</u>

Ten aanzien van een bestuurlijke fusie geldt dat als Oostzaan kiest voor Zaanstad, dan voor Landsmeer de knip is gemaakt. Dan is er geen optie meer voor een groene plattelandsgemeente. Landsmeer zou zelf niet de keuze maken mee te gaan richting Zaanstad. Dat is geen logische oriëntatie.

Mocht Oostzaan kiezen voor Amsterdam, dan geldt hetzelfde ten aanzien van de knip. Voor Landsmeer is Amsterdam als fusiepartner meer een mogelijke optie dan Zaanstad.

Een grote gemeente met Zaanstad, Oostzaan en Wormerland maakt duidelijke dat Waterland en Landsmeer keuzes moeten maken.

Een gemeente Oostzaan-Landsmeer is in de optiek van Landsmeer te klein. Niet in staat om de taken goed uit te voeren. Een combinatie met Oostzaan, Wormerland en Landsmeer heeft 38.000 inwoners, heeft Landsmeer ook wel besproken. Zou wat Landsmeer betreft kunnen maar Landsmeer weet dat de provincie kritisch kijkt of de massa dan groot genoeg is om bestuurskrachtig te zijn. De raad van Landsmeer zou deze optie wel als een eerste stap kunnen zien.

De voorkeur van Landsmeer gaat uit naar Waterland, mogelijk aangevuld met deze combinatie. Een combinatie aangevuld met Edam Volendam, ligt op dit moment niet direct voor de hand. De afstand naar Edam Volendam is groot.

<u>Vervolgproces</u>

De burgemeester van Oostzaan schetst het vervolg:

Vanuit de longlist gaat gekomen worden tot een document waarin een shortlist is opgenomen. Ingrediënten daarvoor zijn de uitkomsten van de enquêtes, de ronde tafel gesprekken, de weging van de criteria, maar ook de uitkomsten van de gesprekken met de buurgemeenten. Het idee is dat een nieuwe raad richting gevend een aantal scenario's benoemd die nader onderzocht moeten worden op haalbaarheid. Uiteindelijk moet dat leiden tot een eindscenario. Bij dat uitwerken worden wat betreft de burgemeester de inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties van Oostzaan ook nauw betrokken. Het proces ligt voor dit moment vast tot aan de komst van een nieuwe raad, dus zekerheid is er hierover nog niet te geven.

Burgemeester de Lange meldt dat Landsmeer met een brief komt aan de regio gemeenten om te melden wat de positie van Landsmeer is met betrekking tot de bestuurlijke oriëntatie.

De collegedelegatie geeft aan dat bovenstaande de weerslag is van de gevoelens van het college en de raad.

Verslag opgemaakt door A.W. Vergouwe, gemeentesecretaris a.i. Oostzaan

Dit verslag is door beide delegaties vastgesteld. Daarmee kan het worden gebruikt bij de rapportage van de burgemeester van OZ aan de bestuurlijke stuurgroep (ter voorbereiding op de notitie die wordt aangeboden aan de raad van OZ).